

แผนการใช้ที่ดิน และแนวทางการพัฒนาบริเวณเกาะเกร็ด

ในบทนี้จะกล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนาเกาะเกร็ด แผนการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ตามการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ในบทที่ 5 เพื่อสนองผังการใช้ที่ดินในอนาคตในปี พ.ศ. 2547 และได้เสนอแนวทางพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวทางน้ำ สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎร นอกจากนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของประเทศ คือ การจัดรูปที่ดิน เป็นแนวทางการพัฒนาที่มีขั้นตอน และแผนงานการปฏิบัติที่ชัดเจน แต่ต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าของที่ดิน

6.1 แผนการใช้ที่ดินบริเวณเกาะเกร็ดในอนาคต

6.1.1 เป้าหมายของแผนการพัฒนาบริเวณเกาะเกร็ด

1. อนุรักษ์พื้นที่สีเขียว ซึ่งทางราชการกำหนดให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม
2. ให้ชุมชนเกาะเกร็ด ได้รับบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ครบระบบ ตลอดจนมีการเข้าถึงที่ดี

3. สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐาน

4. อนุรักษ์หัตถกรรม วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

5. ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวทางน้ำ

การพัฒนาบริเวณเกาะเกร็ด ใช้แนวความคิดด้านการอนุรักษ์ การรักษาให้เป็นพื้นที่เกษตรต่อไป ซึ่งทางราชการได้ประกาศให้บริเวณเกาะเกร็ด เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการเกษตรกรรม ในขณะที่เดิวก่อนการอนุรักษ์พื้นที่เอาไว้ในแง่การอนุรักษ์จำเป็นจะต้องให้พื้นที่ส่งผลอันเป็นประโยชน์สูงสุด ทั้งแก่ผู้อาศัยและชุมชนใกล้เคียง มิให้อนุรักษ์เอาไว้แล้วปล่อยให้พื้นที่เสื่อมค่าลงไป ดังนั้นการอนุรักษ์เกาะเกร็ดจึงจำเป็นต้องใช้หลักของการพัฒนาเข้ามาควบคุมด้วย โดยพัฒนาในแง่ของการปรับปรุงบริเวณให้สมบูรณ์ขึ้น ประชากรในเกาะได้รับความสะดวกสบาย และได้ประโยชน์สูงขึ้นด้วย โดยที่ยังคงรักษาสภาพปัจจุบันเอาไว้ให้มากที่สุด

การกำหนดแผนการใช้ที่ดินบนเกาะเกร็ดในอนาคต ควรจะต้องมีแผนการปรับปรุงทั้งบริเวณเกาะเกร็ด โดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ คุณภาพของดิน การได้รับบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนสภาพปัญหาในปัจจุบัน โดยกำหนดเป็นข้อเสนอแนะการปรับปรุงการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย ศูนย์กลางชุมชน ชุมชนที่อยู่อาศัยใหม่ เขตอุตสาหกรรม และสวนสาธารณะ โดยเฉพาะการเสนอการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่ชุมชนใหม่ เขตอุตสาหกรรม และสวนสาธารณะ ในพื้นที่รกร้างว่างเปล่าเกาะเกร็ด เพราะแผนการใช้ที่ดินในอนาคตนั้นจะต้องมีการจัดระเบียบการใช้ที่ดินใหม่ตามความเหมาะสมของพื้นที่สูงสุด มีระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่ดี ครอบคลุมทั้งบริเวณเกาะเกร็ด การสัญจรภายในเกาะได้รับความสะดวกสบาย และคาดว่าในอนาคตอันใกล้จะมีประชากรภายนอกเกาะเกร็ดอพยพมาสร้างบ้านเรือนในบริเวณพื้นที่ชุมชนกลางเกาะเกร็ด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะปานกลางค่อนข้างสูง การกำหนดจำนวนประชากรทั้งบริเวณเกาะไม่ควรเกิน 15,000 คน เพื่อคงรักษาพื้นที่หลักให้มีการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ตามเป้าหมายของแผนที่วางไว้

6.1.2 รูปแบบการใช้ที่ดินในอนาคต

1. พื้นที่เกษตรกรรม

การรักษาพื้นที่เกษตรกรรมของเกาะเกร็ด จำเป็นต้องส่งเสริมทางด้านรายได้ของเกษตรกร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่จะรักษาพื้นที่เกษตรไว้ ถ้าเกษตรกรไม่สามารถเพาะปลูกต่อไปได้ การรักษาพื้นที่เอาไว้คงเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นการพัฒนารายได้จึงควรทำควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านสภาพ ที่มีการส่งเสริมซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันก็ปลูกฝังทัศนคติด้านการรักถิ่นฐานให้กับคนในพื้นที่

พื้นที่การเกษตรบนเกาะเกร็ด ต้องเปลี่ยนแปลงลักษณะการเพาะปลูกให้เป็นแบบเกษตรก้าวหน้า ที่ใช้วิทยาการและเทคโนโลยีใหม่เข้ามาช่วย ไม่ว่าจะเป็นพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งการดูแลบำรุง โดยอาศัยปุ๋ยและเทคนิคการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งอาจทำการปรับปรุงโดยร่วมกับสถาบันต่าง ๆ เช่น โครงการเกษตรก้าวหน้า เป็นโครงการร่วมระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งแต่ปี 2530 โดยในช่วงแรกนั้นเป็นการส่งเสริมให้ผู้ศึกษาในสาขาเกษตรได้มีโอกาสทำงานตามที่ได้เรียนมาในสายเกษตรกรรม โดยใช้ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาพัฒนางานทางด้านเกษตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จะได้รับการฝึกอบรมทางการเกษตรเพิ่มเติม ได้รับความช่วยเหลือในด้านการวางแผนการผลิต การจัดหาสินเชื่อ และปัจจัยการผลิต รวมไปถึงการจำหน่ายหรือแปรรูปแบบเกษตรครบวงจร

จากข้อเสนอให้มีการปรับปรุงทางการเกษตร โดยเปลี่ยนเป็นแบบเกษตรก้าวหน้านั้น จากการพิจารณาทางศักยภาพของพื้นที่ ปรากฏว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ ในหมู่ที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นค่อนข้างสมบูรณ์ มีบริเวณกว้างเป็นผืนใหญ่ติดต่อกันโดยมีที่อยู่อาศัยกระจายกันอยู่โดยทั่วไป เหมาะสมที่จะคงลักษณะเช่นนี้ไว้

พื้นที่รกร้างกลางเกาะเกร็ด เดิมเป็นพื้นที่สำหรับการปลูกข้าว และบริเวณนี้สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มต่ำ น้ำท่วมถึง สภาพดินเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเร็ว เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับการปลูกข้าว แต่เนื่องจากผลผลิตไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้เกษตรกรละทิ้งอาชีพการทำนา จนกลายเป็นพื้นที่รกร้างในที่สุด ทำให้เสียคุณค่าของพื้นที่ไป

สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำนา นอกจากการปลูกข้าวแล้ว การปลูกสมุนไพรบางชนิดสามารถทำรายได้ให้เกษตรกรเป็นอันมาก พืชประเภทนั้นได้แก่ พักกระโสม และว่านน้ำ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่รกร้างว่างเปล่ากลางเกาะเกร็ดจำนวนหลายร้อยไร่ ในพื้นที่ของหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 5 ซึ่งแต่เดิมเป็นพื้นที่ทำนา มีสภาพพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกสมุนไพรทั้งสองชนิด คือ พักกระโสม และว่านน้ำ โดยให้เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอปากเกร็ดได้ศึกษาถึงความเป็นไปได้ ภาวะตลาด ตลอดจนเทคนิคการปลูกการบำรุงรักษาสมุนไพรทั้งสองชนิด และถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่สนใจ

โดยเสนอแนะพื้นที่รกร้างในหมู่ที่ 5 ซึ่งเป็นที่ลุ่มต่ำ อยู่ใกล้ริมน้ำเจ้าพระยา น้ำสามารถท่วมพื้นที่ได้ง่าย หรือสามารถดึงน้ำจากแม่น้ำและคูคลองได้โดยสะดวก เป็นพื้นที่เหมาะสมการปลูกว่านน้ำ

ส่วนพื้นที่รกร้างในหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 3 เป็นพื้นที่บริเวณกลางเกาะ สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม สามารถดึงน้ำจากคูคลองมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้ เหมาะสมสำหรับการปลูกพักกระโสม

นอกจากนี้ พื้นที่บริเวณเกาะเกร็ด มีพืชอีกชนิดหนึ่งที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ได้แก่ กลัวยไม้ เพราะในปัจจุบัน กลัวยไม้มีราคาสูง เป็นที่นิยมของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ยิ่งถ้าได้รับความร่วมมือจากทางราชการในด้านการตลาด และภาคเอกชนในด้านการปลูก จะช่วยให้เกษตรกรบนเกาะเกร็ด มีรายได้สูงขึ้นกว่าปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถปลูกได้ในพื้นที่ที่น้ำท่วมถึง เพราะการปลูกต้องมีการยกเรือนเพาะชำขึ้นสูงกว่าพื้น จึงหมดปัญหาเรื่องน้ำท่วม โดยอาจส่งเสริมเป็นพื้นที่เฉพาะบางบริเวณ เช่น บริเวณริมน้ำเจ้าพระยา

ทางตอนบนของหมู่ 4 ที่มีปัญหาน้ำท่วมอยู่เสมอ ๆ โดยจัดเป็นกลุ่มพื้นที่เพาะปลูกเฉพาะอย่างให้เป็นพื้นที่หยุดติดต่อกัน และในอนาคตยังมีผลในแง่ของการท่องเที่ยวทางน้ำอีกด้วย

2. พื้นที่ชุมชน

ชุมชนของเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เกาะตัวตามริมน้ำรอบบริเวณเกาะเกร็ด เป็นชุมชนโบราณตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา มีศูนย์กลางชุมชนย่อยได้แก่ บริเวณเป็นที่ตั้งของวัดและโรงเรียน เช่น วัดฉิมพลี วัดปรมัยยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาชงทอง ที่พระมีสงฆ์วัดมะขามทอง ศูนย์กลางชุมชนย่อยบนเกาะเกร็ด เป็นที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนา ประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงจะเข้ามาร่วมกิจกรรมในชุมชนใกล้บ้านตนเอง แต่ถ้าเป็นกิจกรรมที่รวมกลุ่มกันจัดขึ้นในระดับตำบล บริเวณวัดปรมัยยิกาวาสจะเป็นศูนย์รวมแห่งการจัดกิจกรรมนั้นเสมอ ซึ่งถือว่าวัดแห่งนี้เป็นศูนย์กลางชุมชนเกาะเกร็ดอย่างแท้จริง

การปรับปรุงเพื่อจัดระบบชุมชนบนเกาะเกร็ด เป็นสิ่งที่ควรคำนึงมาก เพราะจะส่งผลให้ชุมชนเกาะเกร็ดได้รับความสะดวกสบาย และน่าอยู่อาศัยยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงดังนี้

(1) ชุมชนที่มีความหนาแน่นน้อยถึงหนาแน่นปานกลาง ชุมชนลักษณะนี้ เกาะกลุ่มตามริมแม่น้ำ ตั้งแต่สถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการในหมู่ 2 อ้อมมาทางด้านใต้ของเกาะผ่านพื้นที่ริมแม่น้ำ ในหมู่ 3, 4 ไปสิ้นสุดบริเวณท่าน้ำวัดมะขามทองในหมู่ 5

แนวทางในการพัฒนาชุมชนเหล่านี้ ควรใช้แนวความคิดของการพัฒนาแบบชุมชนเพื่อนบ้าน (NEIGHBOURHOOD) โดยเน้นความสมบูรณ์ภายในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความสะดวก สบายในการติดต่อภายในชุมชน และสามารถเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นได้สะดวก โดยให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งการให้บริการในระดับชุมชน เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานีอนามัย สนามเด็กเล่น ชุมชนเหล่านี้ก็สามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยรอบได้เป็นอย่างดี ซึ่งในปัจจุบันลักษณะของศูนย์กลางย่อยในชุมชนเกาะเกร็ดยังไม่เด่นชัดนัก เนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาให้ได้รับความสะดวกสบาย โดยส่งเสริมให้วัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน เป็นแหล่งจัดกิจกรรมของชุมชน แหล่งให้ข้อมูล ข่าวสาร เช่น มีศาลาอ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รวมทั้งมีการพัฒนาสวนสาธารณะภายในวัดปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(2) ชุมชนที่มีความหนาแน่นสูง เริ่มตั้งแต่บริเวณวัดจิมพลี หมู่ที่ 1 ขึ้นไปทางเหนือของเกาะ ถึงวัดเสาชงทอง ในหมู่ที่ 6 ชุมชนบริเวณนี้มีการใช้ที่ดินปะปนกันมาก เช่น เป็นย่านที่พักอาศัยหนาแน่นปะปนกับร้านค้า และโรงงานเครื่องปั้นดินเผา

การปรับปรุงควรส่งเสริมให้มีการจัดระเบียบของชุมชนเสียใหม่ โดยควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมของโรงงานเครื่องปั้นดินเผาภายในชุมชน มีการจัดระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบท่อระบายน้ำรวมทั้งการปรับปรุงด้านความสะอาด ควรจัดให้มีถังใส่สิ่งปฏิกูลภายในบริเวณชุมชน มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลอย่างถูกวิธี และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะอื่นใดตามมา โดยอาศัยแรงงานภายในชุมชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ความรู้ด้านการจัดสุขลักษณะภายในบริเวณบ้านของตนเอง เพื่อให้ส้วมสะอาดและนำอาศิษขึ้น

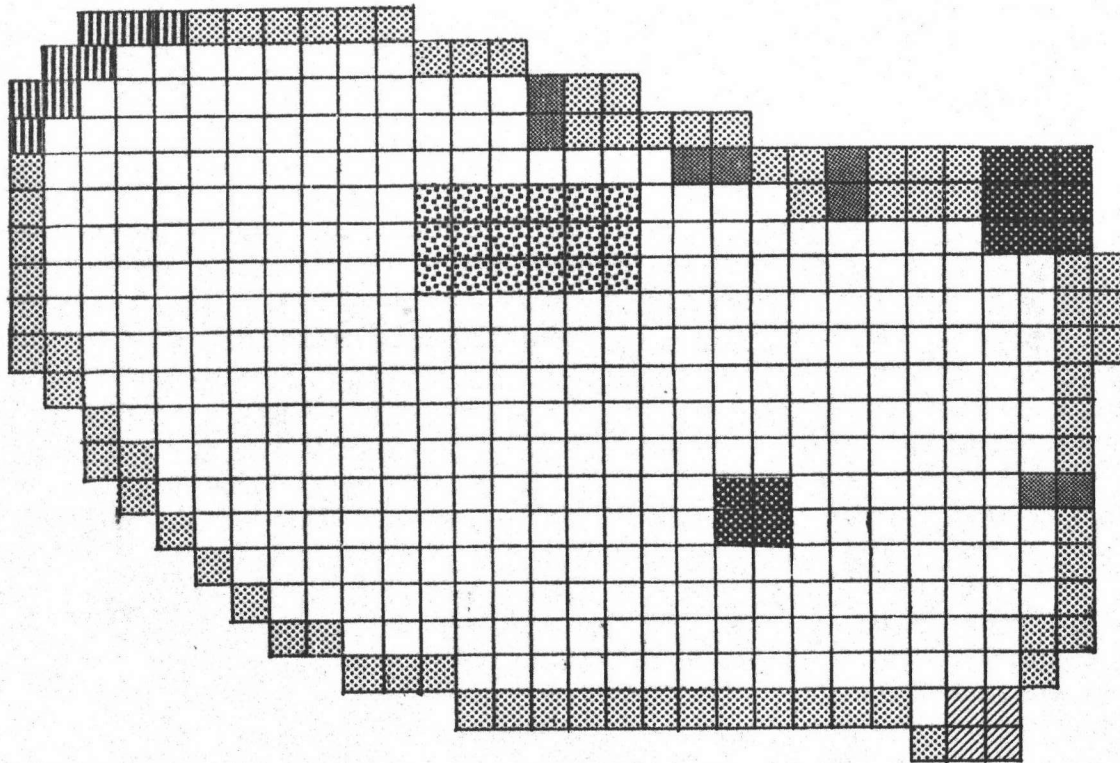
(3) พื้นที่อุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมบนเกาะเกร็ด เป็นอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาทั้งสิ้นกระจายตัวอยู่ในชุมชนริมน้ำเจ้าพระยาในหมู่ที่ 1, 2, 5, 6 และ 7 เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ควบคุมมากับการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมอญโบราณบนเกาะเกร็ด และเป็นโรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่ชุมชน แต่ควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงงานให้สะอาด เป็นระเบียบ ไม่รกรุงรังที่สาธารณะ ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบของการใช้ที่ดิน และสามารถคงอยู่เคียงคู่กับชุมชนมอญ

(4) พื้นที่การค้า คงเป็นร้านค้าปลีกเล็ก ๆ ที่ขายอาหารควบคู่ไปด้วย สามารถให้บริการเฉพาะภายในชุมชน ร้านค้าเหล่านี้คงกระจายตัวอยู่ทั่วไปในพื้นที่ชุมชนของบริเวณเกาะเกร็ด

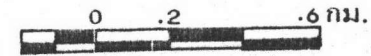
6.1.3 ผังการใช้ที่ดินในอนาคต

ผู้ศึกษาได้เสนอผังการใช้ที่ดินของเกาะเกร็ดในอนาคต เป็นรูปตารางกริด 1 ตารางกริด มีขนาดพื้นที่ 6.25 ไร่ ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบ และสะดวกต่อการวางแผนการใช้ที่ดินทุกประเภท ตลอดจนสะดวกต่อการจัดวางระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

แนวทางการพัฒนา บริเวณ เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี

แผนที่ 6.1

สัญลักษณ์

- ศูนย์กลางชุมชน
- ศูนย์กลางย่อย
- เขตชุมชน
- พื้นที่เกษตรก้าวหน้า
- เขตส่งเสริมการปลูกสมุนไพร
- เขตส่งเสริมการปลูกกล้วยไม้
- สถานันราชการ

ผังการใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2547

6.2 แนวทางการพัฒนาบริเวณเกาะเกร็ด

6.2.1 แนวทางการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ : ท่องเที่ยว

การส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจที่เหมาะสมต่อพื้นที่ และเป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาเกาะเกร็ดได้ดีที่สุด ได้แก่

การส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นการพัฒนาที่สามารถเสริมรายได้ และสร้างอาชีพใหม่ ๆ ให้แก่ประชากรบนเกาะเกร็ด นอกจากนี้เป็นการเผยแพร่ความงามตามธรรมชาติ โบราณสถาน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งแผนงานการดำเนินงาน มีดังนี้

1. แผนปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว

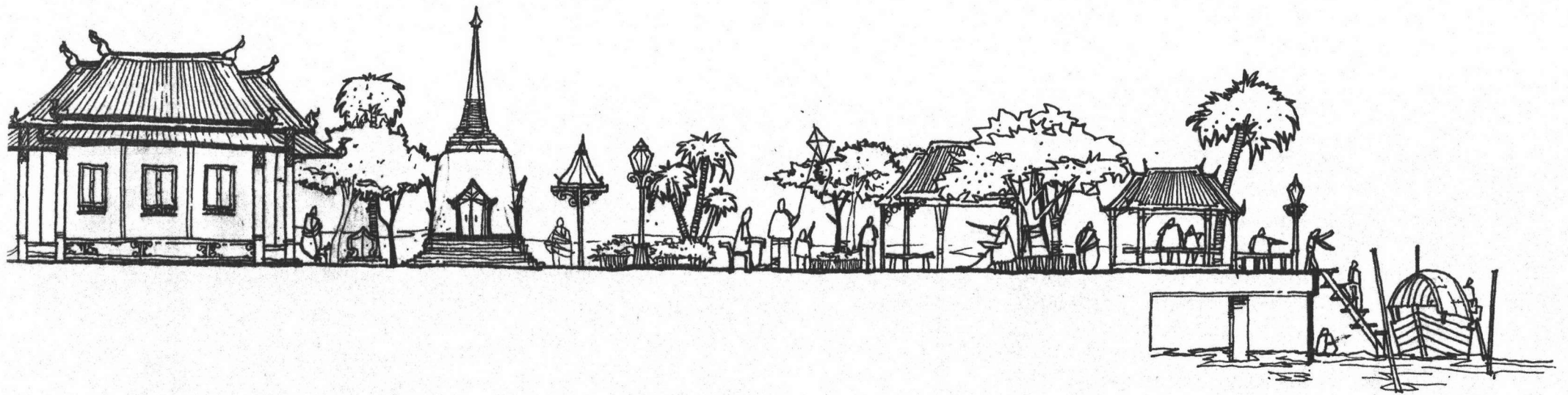
(1) โบราณสถาน การปรับปรุงโบราณสถานหรือวัดทุกแห่งบนเกาะเกร็ด ได้แก่ วัดปรมัยยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาธงทอง วัดศาลาลูก วัดฉิมพลี และวัดป่าเลไลย์ โดยเฉพาะการปรับปรุง โบสถ์ วิหาร ซึ่งมีภาพจิตรกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา เป็นงานช่างฝีมือในปลายสมัยอยุธยาทั้งสิ้น โดยการปรับปรุงให้คงสภาพของเดิมมากที่สุด ถ้าต้องมีการปรับปรุงในส่วนที่ชำรุดทรุดโทรมไป ให้ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ลอกเลียนแบบคล้ายกับของเดิมให้มากที่สุด

โดยเฉพาะการปรับปรุงวัดป่าเลไลย์ ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นวัดร้างไป แต่ยังคงมีโบสถ์ที่ทรุดโทรมมากเด่นเป็นสง่าอยู่ ควรได้รับการบูรณะซ่อมแซม เพราะภายในโบสถ์มีภาพจิตรกรรมที่งดงามมาก ถือเป็นวัดเก่าแก่ที่ควรคู่มากับเกาะเกร็ด สร้างมาตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา

การปรับปรุงวัดบนเกาะเกร็ด นอกจากจะปรับปรุงด้านโบราณสถานแล้ว คงต้องมีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์อีกด้วย เพราะวัดต่าง ๆ บนเกาะเกร็ดส่วนใหญ่อยู่ติดริมแม่น้ำได้แก่ วัดปรมัยยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาธงทอง และวัดฉิมพลี ดังนั้นการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณเป็นสิ่งจำเป็น เช่น การจัดสวนหย่อมริมน้ำ มีการตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้ดอกในบริเวณ เพื่อความร่มรื่น สวยงาม และเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว

2. ปรับปรุงระบบชลประทานน้ำ ตั้งแต่วัดปรมัยยิกาวาส-วัดไผ่ล้อม

เป็นชลประทานน้ำดั้งเดิม ราษฎรที่อาศัยเป็นชาวมอญ ซึ่งมีวิถีชีวิตผูกพันกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งแต่เดิมมีอาชีพปั้นครก กระถาง และยังคงเห็นอยู่ จึงเสนอแนะให้บริเวณหนึ่งในเส้นทางท่องเที่ยวรอบเกาะ และเป็นบริเวณเดียวที่ต้องเดินชมเป็นระยะทาง 400

การจัดพื้นที่ลวนลาธารณะริมหน้าวัดเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ

เมตร บริเวณเป็นชุมชนหนาแน่นที่สุดของเกาะเกร็ด โดยส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบริเวณบ้านให้ดูสะอาด มีการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับเพื่อให้ดูสวยงาม

และกำหนดให้ 1-2 โรงงานเครื่องปั้นดินเผาเป็นสถานที่สาธิตการปั้นเครื่องปั้นในรูปแบบต่าง ๆ แต่ไม่มีการจำหน่ายปลีก ถ้านักท่องเที่ยวต้องการซื้อก็สามารถซื้อหาได้ตามซุ้มจำหน่ายสินค้าที่ระลึกบริเวณริมน้ำวัดปรมัยยิกาวาส หมู่ที่ 7

(2) แผนงานการก่อสร้าง

1. ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว ประจำเกาะเกร็ด

ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวนี้ เป็นของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยสร้างเป็นอาคารถาวรสูงไม่เกิน 9 เมตร ผู้ศึกษาเสนอให้มีการก่อสร้างใกล้ริมน้ำบริเวณวัดไผ่ล้อม หมู่ที่ 6 เพื่อความสะดวกคล้องกับผังเส้นทางการท่องเที่ยวทางน้ำของเกาะเกร็ด

บริเวณภายในอาคารศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1) ป้ายแสดงข้อมูล เกี่ยวกับบริเวณเกาะเกร็ด ด้านประวัติความเป็นมา ข้อมูลทั่วไป เช่น ที่ตั้ง จำนวนประชากร เป็นต้น เส้นทางการท่องเที่ยวรอบเกาะสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ของจังหวัด ฯลฯ

2) เวทีการแสดง เพื่อแสดงต้อนรับนักท่องเที่ยว ในวันหยุดสุดสัปดาห์ และในวัดนิกายต่าง ๆ เช่น การรำมอญ รำเจ้า การละเล่นพื้นบ้าน ฯลฯ โดยใช้บุตรหลานจากราษฎรในท้องถิ่น ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือด้านการฝึกสอนจากอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์

2. ซุ้มสินค้าที่ระลึกของเกาะเกร็ด

การก่อสร้างซุ้มขายสินค้านี้ จะก่อสร้างบริเวณริมน้ำในวัดปรมัยยิกาวาส ใกล้โรงเรียน เพื่อไม่บดบังทัศนียภาพความสวยงามของวัด และบริเวณสวนหย่อมริมน้ำ โดยเน้นวัสดุที่ทำจากธรรมชาติ เช่น ไม้ หลังคาใช้หญ้าคามุง ฯลฯ เพื่อความสวยงามและเพิ่มความเป็นธรรมชาติให้เกาะเกร็ด

ซุ้มขายสินค้านั้น สินค้าที่จำหน่ายทุกประเภทต้องผลิตบนเกาะเกร็ดเท่านั้น โดยแบ่งเป็นซุ้มสินค้าต่าง ๆ ดังนี้

1. สินค้าหัตถกรรม ประเภทเครื่องปั้นดินเผา ทุกขนาด

2. สินค้าตัดถกรรม ประเภทผลิตภัณฑ์จากไม้ สิ่งทอ
ตุ๊กตา เป็นสินค้าจากสถานสงเคราะห์บ้านหญิงเกร็ดตระการ
3. ผลไม้ เช่น ทุเรียน มะม่วง ส้มโอ กล้วย ฯลฯ
4. ผลิตภัณฑ์จากไม้ผล เช่น ทุเรียนกวน มะม่วงกวน
กล้วยกวน ฯลฯ
5. ขายเป็นไม้ดอกเป็นกระถางเล็ก ๆ เน้นความสวยงาม
เช่น กล้วยไม้ กุหลาบ ฯลฯ

(3) แผนท่องเที่ยวรอบบริเวณเกาะเกร็ด

ผู้ศึกษาได้เสนอแผนรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางน้ำรอบบริเวณเกาะเกร็ด เพื่อส่งเสริมให้เกาะเกร็ดเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางน้ำ ตามเป้าหมายหลักการพัฒนาของเกาะเกร็ด ทางด้านใต้มีเกาะรัตนโกสินทร์ ส่วนทางด้านเหนือเป็นกรุงเก่าอยุธยาที่มีโบราณสถานทั้งงดงามน่าชม เกาะเกร็ดอยู่บริเวณศูนย์กลางดังกล่าวควรมีการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำของลำน้ำเจ้าพระยาให้มากขึ้น เพื่อความสะดวก สบายไร้มลภาวะจากสภาพปัญหาการจราจรติดขัด

การส่งเสริมโดยเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่จะชมความงามของกรุงเทพฯ นนทบุรี และอยุธยา ตามเส้นทางลำน้ำเจ้าพระยาใช้เวลาประมาณ 1 วัน ซึ่งการท่องเที่ยวทางน้ำรอบบริเวณเกาะเกร็ดใช้เวลาเที่ยวชมประมาณ 2 ชั่วโมง

แผนเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำรอบเกาะเกร็ด

เส้นทางท่องเที่ยวของเกาะเกร็ดเสนอให้ใช้เส้นทางน้ำ

เพื่อจะได้สัมผัสกับสภาพธรรมชาติอย่างแท้จริง มีจุดให้เที่ยวชมถึง 7 แห่ง

จุดที่ 1 บริเวณวัดประมัยยิกาวาส

มีป้ายแสดงประวัติความเป็นมาย่อ ๆ ของเกาะเกร็ด วัดประมัยยิกาวาส ชมความงามของเจดีย์ ภาพจิตรกรรมในโบสถ์ หน้าบันเป็นรูปพระแก้ว โบราณวัตถุมากมาย ฯลฯ

นักท่องเที่ยวเดินทางไปทางทิศตะวันตกตามเส้นทางเท้าสาธารณะใน

จุดที่ 2 บริเวณชุมชนริมน้ำ

เดินชมชุมชนริมน้ำดั้งเดิมของเกาะเกร็ด ซึ่งเป็นชุมชนชาวมอญ สัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวมอญ การประกอบอาชีพที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ คือ การผลิตเครื่องปั้นดินเผา นอกจากนี้ ชมการสาธิตการผลิตเครื่องปั้นรูปแบบต่าง ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรม เดินชมเป็นระยะทางประมาณ 400 เมตร

จุดที่ 3 บริเวณถึงวัดไผ่ล้อม

- ชมความงดงามของวัด โบสถ์
- ชมศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำเกาะเกร็ดด้านประวัติศาสตร์ รายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับเกาะเกร็ด แสดงแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวรอบเกาะ

- วันธรรมดา ชมสไลด์ วิดีโอ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของชาวมอญ

- วันหยุด มีการแสดงจากลูกหลานชาวมอญเกาะเกร็ดที่ได้รับการฝึกจากอาจารย์นาฏศิลป์ มีการแสดงการละเล่นต่าง ๆ การรำเจ้า รำมอญ ฯลฯ ขึ้นเรือท่องเที่ยวไปที่วัดเสาธงทองหมู่ 6

จุดที่ 4 บริเวณวัดเสาธงทอง ชมความงดงามของโบสถ์ วิหาร

นั่งพักผ่อนหย่อนใจบริเวณสวนสาธารณะทำน้ำบริเวณวัด ต่อจากนั้นนั่งเรือต่อไปยังหมู่ที่ 4 ซึ่งเป็นเขตส่งเสริมการปลูกไม้ดอก

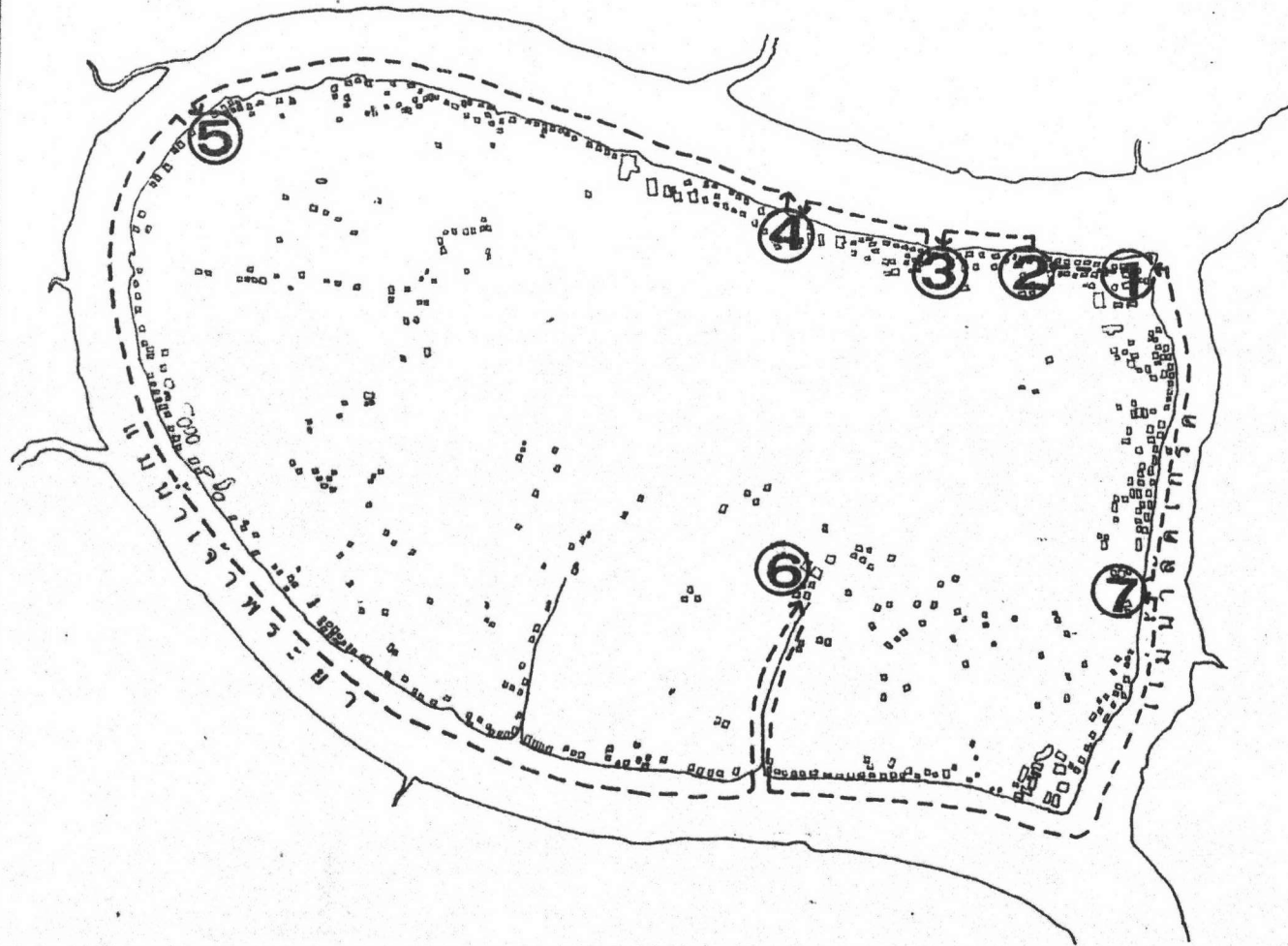
บริเวณวัดปรมัยยิกาวาส นั่งพักผ่อนตามสบายในบริเวณสวนหย่อมริมน้ำบริเวณวัด ให้อาหารฝูงปลาสาวย เดินเที่ยวชมเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกมากมาย โดยพ่อค้า แม่ค้าจะแต่งชุดมอญโบราณ

อนึ่ง ในวัดนักขัตฤกษ์สำคัญ เช่น วันสงกรานต์ วันออกพรรษา จะมีประเพณีแห่เรือ ประเพณีแห่น้ำหวานฯ ถือเป็นเทศกาลใหญ่ประจำเกาะเกร็ด ซึ่งจะจัดการแสดง การละเล่นต่าง ๆ ในบริเวณวัดปรมัยยิกาวาส

การที่จะส่งเสริมให้เกาะเกร็ด เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางน้ำได้สัมฤทธิ์ผล ประชากรในเกาะเกร็ดสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น มาตรฐานการดำรงชีวิตดีขึ้น ได้รับความสะดวก สบายขึ้น โดยต้องได้รับความร่วมมือจาก

1. หน่วยงานท้องถิ่น คือ จังหวัด อ่างเภอ และตำบล จะต้องมีการประสานงานกัน

แสดง เส้นทางการท่องเที่ยวทางน้ำ

แนวทางการพัฒนา บริเวณ เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี

แผนที่ 6.2

0 .2 .6 กม.

สัญลักษณ์

- 1 วัดปรมย์ยิกาวาด
- 2 ชุมชนริมน้ำ
- 3 วัดไผ่ล้อม
- 4 วัดเล่าทอง
- 5 เขตส่งเสริมการปลูกไม้ดอก
- 6 วัดศาลากุล
- 7 วัดจิมพลี

2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี
3. ภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยวชั้นนำนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศมาเที่ยวชมความงดงามของเกาะเกร็ดเป็นกลุ่ม ๆ
4. ราษฎรในท้องถิ่น โดยกระตุ้นให้ราษฎรทุกคนมีความรักถิ่นฐาน รักในอาชีพของตน ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ช่างปั้น ฯลฯ ตลอดจนให้รักในศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ประจำท้องถิ่น

6.2.2 การจัดรูปที่ดิน

เนื่องจากขณะนี้ สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย กำลังดำเนินโครงการอยู่ในตอนปลายของช่วงที่ 1 ได้แก่ ขั้นตอนจัดทำบันทึกความยินยอม ได้ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจเป็นรายกลุ่ม และให้จัดตั้งตัวแทนเจ้าของที่ดิน

ผู้ศึกษามีความคิดว่า การจัดรูปที่ดินเป็นแนวทางพัฒนาที่ดี และเหมาะสมกับบริเวณเกาะเกร็ด ถ้าได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โครงการฯ นี้ก็สามารถลุล่วงไปด้วยดี แต่สำนักผังเมืองประสบปัญหา และขั้นตอนในการปฏิบัติมาก ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะมาตรการและแผนงานบางประการ (ดังเสนอไว้ในภาคผนวก) และคาดว่าจะประโยชน์สำหรับผู้ศึกษาอื่น ๆ ที่สนใจเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาบริเวณเกาะเกร็ดต่อไป